

## V. SPRAWOZDANIA I INFORMACJE

### **Sprawozdanie z konferencji „Między estetyką a rzeczywistością”, Poznań, 22–23 maja 2025 r.**

W dniach 22 i 23 maja 2025 r. na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu odbyła się druga edycja konferencji poświęconej tematyce uchwał krajobrazowych, współorganizowana przez Wydział Urbanistyki i Architektury Urzędu Miasta Poznania oraz Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Tegoroczna konferencja nosiła tytuł „Między estetyką a rzeczywistością” i zgromadziła szerokie grono uczestników, a wśród nich przedstawiciele administracji publicznej, architektów, urbanistów, prawników oraz specjalistów zajmujących się ochroną dziedzictwa kulturowego i reklamą zewnętrzną. Wydarzenie stanowiło okazję do pogłębionej dyskusji nad kształtowaniem współczesnej przestrzeni miejskiej, w szczególności w kontekście jej estetyki, zwalczania chaosu reklamowego oraz wyzwań prawnych z tym związanych. Konferencja została objęta patronatem honorowym przez Prezydenta Miasta Poznania, Politechnikę Poznańską oraz poznański Oddział Towarzystwa Urbanistów Polskich.

Pierwszy dzień konferencji poświęcony był zagadnieniom kształtowania współczesnej przestrzeni publicznej. Konferencję uroczyście otworzyła Zastępczyni Prezydenta Miasta Poznania Natalia Weremczuk, która w swoim wystąpieniu podkreśliła znaczenie partnerstwa między władzami miejskimi a środowiskami naukowymi i eksperckimi. W swoim przemówieniu zwróciła uwagę na konflikt wartości, jaki często towarzyszy planowaniu przestrzennemu, w ramach którego z jednej strony występuje dążenie do estetyzacji przestrzeni, a z drugiej – wolność gospodarcza i interesy właścicieli nieruchomości oraz nośników reklamowych. Wskazała również na konieczność edukacji społecznej oraz wysłuchiwanie głosu środowisk akademickich, które mogą stać się ambasadorami nowych idei w urbanistyce. Z ramienia gospodarzy gości powitała Prodziekan do spraw badań i internacjonalizacji Wydziału Prawa i Administracji UAM dr Martyna Kusak, podkreślając interdyscyplinarny charakter wydarzenia i dziękując za zaangażowanie wszystkim jego współtwórcom, w tym Zakładowi Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji Wydziału Prawa i Administracji UAM, Wydziałowi Urbanistyki i Architektury Urzędu Miasta Poznania, patronom honorowym oraz prelegentom.

W ramach pierwszego panelu, prowadzonego przez Zastępcę Architekta Miasta ds. Ochrony Krajobrazu Tobiasza Wichnowskiego, uczestnicy wysłuchali referatu

prof. dr. hab. inż. arch. Piotra Marciniaka (Politechnika Poznańska) pt. *Elewacje wczoraj i dziś. Techniki cyfrowe we współczesnych realizacjach architektonicznych*, którego autor przedstawił rozwój rozwiązań architektonicznych w zakresie elewacji. Prezentacja obejmowała przegląd historycznych i współczesnych realizacji, z uwzględnieniem wpływu reklamy i technologii cyfrowych – w tym instalacji LED oraz tzw. fasad cyfrowych – na wygląd i funkcję budynków. Ważnym elementem wystąpienia było także omówienie podstawowej siatki pojęciowej, związanej z tematyką konferencji. Profesor zaznaczył, że szeroko rozumiana reklama, chociaż często jest traktowana jako element negatywnie ingerujący, może być także istotnym nośnikiem wyrazu artystycznego i środkiem komunikacji z mieszkańcami, jeśli tylko zostanie odpowiednio zintegrowana z całokształtem przestrzeni miejskiej. Prelegent podkreślił, że dostępne rozwiązania techniczne same w sobie nie są nacechowane negatywnie czy pozytywnie, gdyż kluczowe znaczenie w tym zakresie ma to, w jaki sposób są wykorzystywane.

Następnie głos zabrała prof. PP dr hab. inż. arch. Agata Gawlak, Dziekan Wydziału Architektury Politechniki Poznańskiej, która w referacie pt. *Estetyka jako wartość w przestrzeni* zawarła refleksje nad pojęciem estetyki jako wartości niemierzalnej i subiektywnej, związanej z percepcją społeczną i kulturowym kontekstem. Zasygnalizowała także istotną rolę psychogeografii w odbiorze przestrzeni miejskiej. Prelegentka zwróciła uwagę na zauważalną zależność pomiędzy ogólną degradacją walorów estetycznych danej okolicy a zwiększoną obecnością nośników reklamowych. W wystąpieniu poruszyła również zagadnienia bieżących wyzwań dla przestrzeni miejskiej, jakimi niewątpliwie są rozwój technologiczny, problem zanieczyszczenia światłem czy kulturowy ślad węglowy. Natomiast w ramach podsumowania swojego wystąpienia podkreśliła, że dbanie o estetykę powinno iść w parze z etycznym podejściem do środowiska.

Drugi panel konferencji, prowadzony przez prof. UAM dr. hab. Sławomira Pawłowskiego, rozpoczął prof. José María Ordeig Corsini z Uniwersytetu Nawarry w Pampelunie z wystąpieniem pt. *Espacios públicos: funcionalidad y estética* (Przestrzenie publiczne: funkcjonalność i estetyka). Prelegent na przykładzie hiszpańskiej Walencji omawiał m.in. problematykę poszukiwania adekwatnych rozwiązań przestrzennych dla zapewnienia swobody przemieszczania się pieszych oraz umożliwienia bezpiecznego i sprawnego ruchu pojazdów mechanicznych. Prezentacja dotyczyła funkcjonalnego i estetycznego planowania układów komunikacyjnych, skwerów i parków oraz ich wpływu na życie miejskie i zachowania mieszkańców.

Kolejną prelegentką była Anna Biskup, reprezentująca Wydział Urbanistyki i Architektury Urzędu Miasta Poznania, która wygłosiła referat pt. *Integracja przestrzeni i technologii (podsumowanie cyklu debat o reklamie cyfrowej)*. Celem wystąpienia była ewaluacja wielu spotkań poświęconych tej tematyce. Prelegentka podkreśliła, że obecność cyfrowych nośników reklamowych w przestrzeni publicznej wzbudza zarówno entuzjazm ze względu na swój potencjał technologiczny, jak i obawy dotyczące ich wpływu na estetykę, środowisko oraz jakość życia w mieście, wobec czego konieczna jest refleksja nad tym, jak samorządy gminne powinny kształtować politykę przestrzenną w tym obszarze. W tym miejscu zwróciła uwagę na fakt nieadekwatności przepisów ustawy krajobrazowej do bieżących wyzwań oraz na konieczność wdrożenia nowego podejścia legislacyjnego, które nie ograniczałoby

się jedynie do regulacji w zakresie fizycznej formy nośników, ale obejmowałoby również normy dotyczące dynamicznych treści, zasięgu ich oddziaływania oraz zintegrowanej urbanistyki cyfrowej.

Następnie referat wygłosił prof. UAM dr hab. Maciej Kruś LL.M. Wystąpienie pt. *Problematyka regulacji dot. reklamy cyfrowej* miało na celu ukazanie, że obecna regulacja ustawowa dotycząca uchwał krajobrazowych nie uwzględnia w odpowiednim stopniu problematyki reklam cyfrowych. W konsekwencji gminy oddolnie starają się wdrażać narzędzia pozwalające na odpowiednie kształtowanie przestrzeni publicznej również w tym zakresie. Prelegent przedstawił przykłady wprowadzania zasad i warunków sytuowania nośników cyfrowych na poziomie lokalnym, odwołując się m.in. do poznańskiej uchwały krajobrazowej, w której umieszczono definicję tzw. citylightu. Wskazał również na możliwość pośredniego wprowadzania ograniczeń w sytuowaniu reklamy cyfrowej poprzez inne narzędzia służące ochronie zabytków. Konkludując swoje wystąpienie, Profesor wskazał, że uchwały reklamowe powinny móc normować kwestie związane z reklamą cyfrową oraz, co za tym idzie, mieć szersze możliwości reagowania i działania prewencyjnego w związku z tzw. zanieczyszczeniem światłem.

Ostatni (trzeci) panel pierwszego dnia konferencji poprowadziła mgr inż. arch. Alicja Bogalecka-Pabisiak, Kierowniczka Oddziału Uchwały Krajobrazowej Wydziału Urbanistyki i Architektury Urzędu Miasta Poznania. Pierwszym prelegentem tego panelu był Dyrektor Biura Miejskiego Konserwatora Zabytków w Lublinie dr Hubert Mącik, który wygłosił referat pt. *Historyczne reklamy jako przedmiot ochrony konserwatorskiej w kontekście uchwał krajobrazowych*. W wystąpieniu przedstawił, z jakimi trudnościami wiąże się funkcjonowanie w przestrzeni miejskiej nośników, które choć wpisują się w definicje tablic i urządzeń reklamowych, mają również charakter obiektów historycznych. Prelegent omówił to, w jaki sposób konserwator zabytków może dążyć do ochrony obiektów o historycznym czy zabytkowym znaczeniu, przy jednoczesnym poszanowaniu wartości, jaką stanowi ład przestrzenny. Podkreślił, że w podejmowaniu działań mających na celu poprawę estetyki przestrzeni nie można pomijać sentymentalnej wartości obiektów.

Pierwszy dzień konferencji zakończyło wystąpienie dr inż. arch. Ewy Balanickiej pt. *Przestrzeń publiczna jako dobro wspólne*. W swoim referacie prelegentka zaprezentowała wyniki przeprowadzonych przez siebie badań dotyczących percepcji piękna przestrzeni publicznej Szczecina. Badania społeczne jakościowe, obejmujące rozmowy z mieszkańcami miasta, pozwoliły na sformułowanie wniosku, iż piękno jest stałym i istotnym aspektem percepcji przestrzeni publicznej, który wiąże się z jej funkcjonalnością i sposobem zagospodarowania. Autorka referatu wskazała także, że dla tworzenia pięknych przestrzeni publicznych istotny jest kontekst i otoczenie danego miejsca. Zachęciła również do refleksji nad tym, w jaki sposób należy kształtować i chronić przestrzeń publiczną w obliczu świadomości, że jest ona dobrem wspólnym.

Drugi dzień konferencji skoncentrowany był na prawnych i praktycznych aspektach egzekwowania przepisów uchwał krajobrazowych. Prelegentów i zgromadzonych gości powitali Zastępczyni Dyrektora Wydziału Urbanistyki i Architektury UMP mgr inż. arch. Magdalena Mazurkiewicz-Sobczyk oraz prof. UAM dr hab. Maciej Kruś LL.M., którzy zaakcentowali, że aby uchwały krajobrazowe mogły

realnie wpływać na poprawę jakości przestrzeni miejskiej, konieczna jest skuteczna egzekucja ich postanowień.

Pierwszy panel drugiego dnia konferencji, prowadzony przez prof. UAM dr. hab. Macieja Krusia LL.M., otworzyło wystąpienie Zastępcy Dyrektora Wydziału Infrastruktury Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu Marcina Karpińskiego pt. *Doświadczenia z działalności organu nadzorczego dot. wdrożenia noweli krajobrazowej*. Prelegent przedstawił, z jakimi wyzwaniem mierzy się organ nadzoru w ramach postępowań administracyjnych podejmowanych w celu usunięcia nośników reklamowych mających status tymczasowych obiektów budowlanych. W praktyce wiążą się one z licznymi trudnościami, gdyż nierzadko właścicielom tablic i urządzeń reklamowych zależy na tym, aby móc wykorzystywać nośniki w sposób dotychczasowy, pomimo wejścia w życie uchwały krajobrazowej, nakazującej ich dostosowanie do nowych warunków.

Drugą prelegentką była Zastępczyni Dyrektora Wydziału Urbanistyki i Architektury UMP mgr inż. arch. Magdalena Mazurkiewicz-Sobczyk, która w referacie pt. *Tymczasowe obiekty budowlane w orzecznictwie organów AAB* szczegółowo omówiła, czym są tymczasowe obiekty budowlane, jakie zadania stawiają przed organami administracji architektoniczno-budowlanej oraz jakie mają znaczenie dla przestrzeni publicznej. Wskazała, że ich sytuowanie wiąże się z wieloma ryzykami, m.in. z powstawaniem obiektów o niskiej jakości wykonania i niskiej wartości estetycznej, z degradacją cennych krajobrazowo terenów oraz z zanieczyszczeniem środowiska wynikającym z niewłaściwego montażu lub demontażu. Podkreśliła jednak, że tymczasowe obiekty budowlane mogą mieć także pozytywny odbiór z uwagi na ich potencjał kulturalny i ekonomiczny, dzięki którym mogą stanowić odpowiedź na dynamicznie kształtujące się potrzeby mieszkańców.

Następnie w wystąpieniu pt. *Egzekucja TOB w praktyce UM Krakowa* Zastępczyni Dyrektora Wydziału Architektury i Urbanistyki Urzędu Miasta Krakowa mgr inż. arch. Magdalena Bartnik zachęciła do zintensyfikowania działań na rzecz przywracania ładui przestrzennego poprzez zwalczanie nadmiernej obecności tymczasowych obiektów budowlanych. Prelegentka przedstawiła krakowskie statystyki dotyczące zjawiska, a następnie na przykładzie konkretnych obiektów zaprezentowała przykłady dobrych praktyk organów administracji architektoniczno-budowlanej.

Ostatnim prelegentem pierwszego panelu był asesor Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu prof. SWPS dr hab. Paweł Daniel, który w referacie pt. *Praktyka postępowania egzekucyjnego dot. noweli krajobrazowej* omówił szczegółowo prawne i praktyczne aspekty związane z wymierzeniem administracyjnej kary pieniężnej za sytuowanie nośników reklamowych w sposób niezgodny z postanowieniami uchwały krajobrazowej. Prelegent zwrócił także uwagę na złożoność środków egzekucyjnych ukierunkowanych na skuteczne egzekwowanie obowiązków wynikających z uchwał reklamowych oraz podkreślił konieczność współdziałania organów administracji i podmiotów administrowanych.

W drugim panelu, moderowanym przez dr Marię Jędrzejczak (UAM), głos zabrala Kierowniczka Oddziału Egzekucji, Wydział Urbanistyki i Architektury Urzędu Miasta Poznania Dominika Konarska. Wystąpienie pt. *Egzekucja administracyjna jako narzędzie kształtowania wartościowej przestrzeni publicznej* omawiało szczegółowy przebieg postępowania egzekucyjnego w administracji w zakresie egzekwowania

obowiązków wynikających z uchwał krajobrazowych, ze szczególnym uwzględnieniem obowiązków o charakterze pieniężnym. Prelegentka zaprezentowała także przykłady pozytywnego wpływu poznańskiej uchwały krajobrazowej, która w pewnych przypadkach doprowadziła do usunięcia nośników reklamowych bez konieczności zastosowania sankcji administracyjnych.

Następny referat pt. *Egzekucja decyzji konserwatorskich* wygłoszony został przez Zastępcę Dyrektora Biura Miejskiego Konserwatora Zabytków Urzędu Miasta Poznania mgr. inż. arch. Jacka Maleszkę. Prelegent zaprezentował, w jaki sposób organy ochrony konserwatorskiej podejmują działania na rzecz wprowadzania ładu w przestrzeni publicznej, wskazując przy tym konkretne przykłady skutecznych realizacji na terenie Poznania. Zaakcentował, iż w celu efektywnego wpływania na ład przestrzenny konieczne jest, aby organy ochrony konserwatorskiej konsekwentnie korzystały ze wszystkich dostępnych narzędzi prawnych oraz współpracowały z innymi organami administracji publicznej.

Trzeci panel konferencji poprowadził dr Marcin Princ (UAM). Segment rozpoczęło wystąpienie sędziego Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku dr. Krzysztofa Kaszubowskiego pt. *Praktyka egzekucji decyzji w wymiarze kary z tytułu uchwały krajobrazowej*. Referat przedstawiał przebieg postępowania związanego z wymiarem administracyjnej kary pieniężnej za naruszenie obowiązków wynikających z uchwały krajobrazowej oraz możliwe działania podejmowane na etapie postępowania administracyjnego i następnie sądowoadministracyjnego w sytuacji, w której decyzja organu zostanie zakwestionowana. Prelegent poruszył również problematykę katalogu środków dowodowych wykorzystywanych w przedmiotowym postępowaniu oraz zagadnienie ponownego karania za tożsame naruszenie.

Kolejny referat pt. *Egzekucja poboru opłaty reklamowej* wygłoszony został wspólnie przez prof. dr. hab. Wojciecha Piątka oraz mgr. Pawła Grobelnego. Prelegenci w pierwszej kolejności nakreślili, czym jest opłata reklamowa i jaki jest jej charakter prawny. Zwrócili uwagę na fakt rzadkiego korzystania przez rady gminy z kompetencji do przyjęcia uchwały w sprawie opłat reklamowych. Następnie omówili różnice pomiędzy opłatą reklamową a administracyjną karą pieniężną za naruszenie obowiązków wynikających z uchwały krajobrazowej. Dalsza część wystąpienia poświęcona została powiązaniom pomiędzy opłatą reklamową a postępowaniem egzekucyjnym w administracji i uwzględniała szczególne cechy tej instytucji. W ramach podsumowania prezentacji prelegenci wskazali, że istnieje potrzeba legislacyjnego doprecyzowania mechanizmu opłaty reklamowej zarówno na etapie powstawania obowiązku, jak i jego egzekucji.

Trzecie wystąpienie wygłosiła Justyna Ganska, reprezentująca Wydział Urbanistyki i Architektury Urzędu Miasta Poznania. Referat nosił tytuł *Uchwały opłatowe – szanse i zagrożenia dla dużych miast* i koncentrował się na powiązaniach pomiędzy uchwałą krajobrazową a uchwałą opłatową, wskazując, że oba te akty pozytywnie wpływają na zmiany ładu przestrzennego. Prelegentka przedstawiła zarówno zalety, jak i wady opłat reklamowych, wśród których można wymienić trudności organizacyjne związane ze skutecznym poborem opłat oraz obawy o negatywny odbiór społeczny tej instytucji. Omówiła również relację pomiędzy opłatą reklamową a podatkiem od nieruchomości.

Jako ostatnia głos zabrała Aleksandra Serdakowska, reprezentująca Urząd Miejski w Szklarskiej Porębie. W wystąpieniu pt. *Praktyka wprowadzenia i utrzymania uchwały opłatowej w Szklarskiej Porębie* przedstawiła doświadczenia Gminy Szklarska Poręba związane z wprowadzeniem uchwały krajobrazowej oraz uchwały o opłatach reklamowych. Szczególnie istotnym elementem wystąpienia było przedstawienie statystyk dotyczących wysokości wpływów budżetowych z tytułu opłaty reklamowej, spadającej liczby nielegalnych nośników reklamowych oraz liczby decyzji wydawanych w sprawie opłat oraz administracyjnych kar pieniężnych.

Po zakończeniu każdego z paneli konferencyjnych odbywały się panele dyskusyjne. Uczestnicy mieli okazję do zadawania pytań prelegentom oraz do bezpośredniej wymiany doświadczeń. W ramach dyskusji wskazywano na różnice w postrzeganiu omawianej problematyki, a także zgłaszano sugestie dotyczące kształtowania treści uchwał krajobrazowych. Samorządowcy dzielili się przykładami dobrych praktyk oraz wyzwaniem, jakie napotykają w ramach podejmowania prób egzekwowania uchwał reklamowych. Z kolei specjaliści w dziedzinie architektury i reklamy zwracali uwagę na różne aspekty związane z szeroko pojętą estetyką przestrzeni publicznej oraz kulturowym i ekonomicznym potencjałem reklamy zewnętrznej. Zarówno tematyka wystąpień, jak i przebieg przeprowadzonych dyskusji podkreślały interdyscyplinarny charakter konferencji, łączący wiedzę i doświadczenia prawników, architektów, urbanistów, konserwatorów zabytków i przedstawicieli branży reklamowej.

Konferencję oficjalnie zamknęli jej organizatorzy, zarówno z ramienia Wydziału Urbanistyki i Architektury Urzędu Miasta Poznania, jak i z Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Współtwórcy wydarzenia podziękowali za wkład w organizację przedsięwzięcia, które po raz kolejny zgromadziło wiele osób i podmiotów zainteresowanych zagadnieniem ochrony wartości estetycznych przestrzeni publicznej.

Renata Kamińska\*

<https://doi.org/10.14746/spp.2025.3.51.12>

---

\* Adam Mickiewicz University in Poznań, Poland | Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Polska, <https://orcid.org/0009-0006-6980-1318>, e-mail: [srenkam@st.amu.edu.pl](mailto:srenkam@st.amu.edu.pl).